

Egyed Aladár:

Falugondozás

Feladatom, e könyv keretében, rámutatni azokra az eszközökre, melyekkel a magyar falu s általa a szlovenszkói magyarság boldogabb jövőjének megalapozásában, minden falun lakó intelligens magyar nőnek, a maga napszámját, minden nap le kell rónia.

T. De Witte Talmage, a nagy angol egyházi író egy beszédében így kiáltott föl: adjatok 50000 régi édesanyát s megjavítom vele az angol társadalom romlott életét!

Célunk elérésére nekünk is erre volna szükségünk, mert a magyar jövő a falusi családokból indul útra, melynek lelke: a magyar családanya, a magyar nő.

Dr. Ravasz szerint „a mi női eszményképünk az a nő, aki, ha anya, beolvad gyermekei lelkébe, mint idealizmus, fiai jellemébe, mint hősiesség.” Szerinte „ne legyen a női lélek vacuum cleaner, amely a földnek minden sarát magába szívja, hanem egy fényes tükör, amely a magasból jövő sugarakat szedi össze s önmagán áteresztve tüzet, új világosságot képes ébreszteni”.

Ebben benne van az a program, amit a jövő

érdekében megvalósítani a magyar nőnek szent kötelessége, de benne vannak az eszközök is, mert ilyen eszményi női típust csakis egy harmonikus erkölcsi, szellemi, nemzeti neveléssel kaphatunk, amely nem feledkezik meg a legnagyobb nemzeti tökérről: a faj egészséges életéről sem.

Hogy a „Magyar Nő Könyve” célját elérhesse, azaz tanácsadója, irányítója lehessen a magyar nők falut gondozó munkájának, nem megszüretávtatu elgondolásokat adok, hanem reámutatok arra, mit tehet a magyar nő falujának apraja-nagyja érdekében?!

Ha a munkamezőn végig nézek; egy szomorú tapasztalat azt mondja: ez a legsürgősebb teendő.

A magyar falvakban divatozó *egykerendszer* ez. Okai kétségkívül gazdaságiak, ám nem egyszer a kényelem, sőt nem különálló jelenség az a 40 éves gazda sem, aki azért akarta második gyermekének megszületését megakadályozni orvosi beavatkozással mert — úgymond — 36 éves feleségével együtt a falu csúfja lenne.

Elő kell venni minden erkölcsi és szellemi fegyvert — ha e ragályos betegséggel meg akarunk küzdeni. Reá kell mutatni arra a sok menyecske sírra, mint a titkos műtétek szomorú statisztikájára, elrettentő például utalni kell arra a sok beteg aszszonyra, akiknek életét a sok gyermektől való iszonytette tönkre, el kell vezetni őket azokba a szomorú házakba, ahol két öreg siratja a háborúban elesett egyetlen fiát. Meg kell értetnünk a falu népével, hogy úgy a család, mint a társadalom s a magyarság egyeteme szempontjából is az a helyes elv, ha minden család legalább 3 gyermeket nevel fel. A felvilágosítás mellett azonban szociális készséggel kell azoknak a családoknak segítségére lennünk,

ahol a gyermekbőség miatt nehéz gondot okoz a mindennapi kenyér, fel kell karolnunk az árva és elhagyott gyermekek ügyét addig is, amíg árvaházban, vagy menhelyen elhelyezhetjük őket.

Eugenika szempontjából a magyar nőnek legnagyobb feladata: a *csecsemő- és anyavédelem*. Csecsemő-halandóságunk azért olyan nagy, a falusi anyák legszentebb kötelességük teljesítése közben azért vannak állandó életveszedelemben, mert a sokszor tudatlan és kuruzsló bábákon kívül *senki sem törődik velők*. És itt nem elég az ismeretterjesztő előadás, felvilágosítás, itt a falu intelligens nőinek felelősségérzetére, ellenőrzésére van szükség.

A csecsemő” és gyermekvédelem szempontjából kiemelendő az u. n. *nyári otthonok létesítése*. Tudjuk, hogy nyáron a falu népe kora reggeltől késő estig a határban tartózkodik. Oda viszi gyermekét is, pedig az időjárás szeszélyeinek kitett gyöngye gyermek egészségét veszélyezteti vele. Ha odahaza hagyja 9—10 éves testvére felügyeletére, akkor még veszélyesebb a helyzet..

Az ilyen gyermekek védelmére kell a nyári otthon, ahol a munkába induló anyák nyugodtan hagyják gyermekeiket, mert tudják, hogy a gondozó falusi asszonyon kívül papné, tanítóné, vagy földbirtokos asszonyom is szakít magának időt arra, hogy benézzen az otthonba: rendben van-e ott minden?!

Kevés magyar falu az, amelyik óvodával dicsekedhetik, A nyári otthonokra tehát nemcsak egészségügyi, de *intellektuális tekintetben is szükség van*. Az eszmélő — már beszélő falusi gyermeknek első szellemi táplálékai azok a versikék, dalok, mesék, melyeket az óvodában, vagy nyári otthonban tanul. Ez utóbiaknak azonban egyszerű

vezető parasztasszonyai (rendszerint öregek) a gyermekek ezen első szellemi táplálékát saját lelkök és tudásuk szegényes kincstárából veszik s nem egyszer a „Berci” rettentő rigmusokba szedett nótája, vagy egy híres rablóvezér kalandja az, amit adni képesek. Milyen más volna a helyzet, ha a falu *intelligens magyar női irányítanak* s töltenék meg igazi lelki tartalommal a falu legelső kultúrműhelyének tanítását. Milyen óriási tényező lehetne ez a nyári otthon is a nemzeti lélek mentő munkájában, *ha ők maguk is tartanának meseórákat* a gyermekek részére s nemzetünk történeti alakjait már ezekben megismertetnék, elhintve általa a nemzeti öntudat csiráit. Ezáltal belophatnák énjüket a gyermekek lelkébe s megnyerve azok bizalmát, alapjait raknák le egy további eredményes munkásságnak.

Mert, ha vannak is felekezeti ifjúsági egyesületeink, kulturális egyleteink (olvasókör, műkedvelők stb.) a magyar nőnek ott kell lennie mindenütt, ahol az elnemzetlenítés elé gátat vetnek a bátor férfi lelkek. Hány magyar nő dobja el, vagy raktározza el könyvtára félreeső zugába azokat a könyveket, melyekkel gyermekét ajándékozta meg, de az már nem használja?! A nemzeti öntudatnak lesz táplálója, minden ilyen könyv, *ha a falu gyermekei között szétszítja*^

A családi nevelés nemzeti jellegének hiányát milyen nagy mértékben lehetne pótolni az iskolás gyermekek részére tartott *mesedélutánokon*, milyen szépen lehetne ez^által az iskolai tanítást erősíteni, kiegészíteni a nemzeti lélek megerősítésére.

Fogalma sincs róla, aki nem próbálta, milyen hatalmas eszköz lenne e magyar nők kezében a *gyermekszíndarab*, ha nem sajnálnák a fá-

radságot s nem félnének a vele járó kellemetlenségtől

A leány egyesületek hivatott vezetői: a nők. A nőt érző szíve, finom tapintata, csodálatos megfigyelő képessége predestinálja erre. A leányegyesületek rendkívüli fontossága óriási méretekben bontakozik ki előttünk, ha arra gondolunk, hogy belőlük lesznek a jövő női anyái s az ő lelkük lesz az a centrális dinamó, amelybe bekapcsolódnak a családtagok lelki szárai, hogy annak áramát vigyék szét a magyar társadalom különböző rétegeibe s hajtó erői legyenek a nemzetet megtartó munkának.

Legkönnyebb gazdasági alapon összehozni a falu leányait. A háziipari munka azon ágából, amelybe legintenzívebben foglalkoznak a faluban, külön *munka-órát* tartunk, ahol munkájokat tökéletesítjük, ízlésüket fejlesztjük, azután az elkészült munkák értékesítéséről gondoskodunk. A munkaórákon lassan, először beszélgetés útján, majd felolvasásokkal, később szavatelők, dalok, erkölcsi tartalmú színdarabok betanításával a munka-óra minden percét beállíthatjuk a morális, intellektuális, nemzeti, esztétikai vagy gazdasági nevelés szolgálatába. Irányíthatjuk a falu viseletét, mely a népiestől a városi divatörület felé hajlik, irányíthatjuk a falu szórakozását, játékát, táncát, amelyből hiányzik a körmagyar, a palotás, társalgó stb. Ezekből a leányokból válogatjuk ki azokat a segédmunkásokat, akik akár szociális (szegények ellátása), akár egészségügyi (betegápolás, csecsemő-védelem), akár a kis gyermekek gondozása (nyári otthon) terén készséggel sietnek segítségünkre.

A leányegyesületben nevelt leányok lassan vezetőjükhöz formálódnak s amikor családanyái lesz be-

lölük, bizalommal fordulnak hozzá mindenkor, jó tanácsait nemcsak meghallgatják, de meg is szívlelik, gyermekeiket is örömmel bízzák reá, vagy követőire, mert mindegyik lelki mechanizmusába be lesz idegezve az a tudat, hogy csakis egy erkölcsiben tiszta, kultúrájában magas nívón álló, egészséges faj állhat meg szilárdan a nemzetek nagy versenyében.

Sok falun lakó úrinő azzal gondolja felmenteni magát az itt vázolt kötelességek alól, hogy panaszkodik: a falu népe nem érdemli meg a vele való foglalkozást, mert durva, önző, hálátlan. Ezeknek egy lelkes kultúrmunkás eme szavaival felelek: *nem azért kell foglalkozni a néppel, mert megérdemli, hanem hogy megérdemelje.* Vagy idézem nekik a német ifjúsági egyesületek egy jelmondátát: *csak annak van joga panaszkodni a nép kulturátlanságára, aki mindent megtett, hogy emelje kultúráját.*

Aki hálát, jutalmat vár, az bele se fogjon a falu gondozásába. A magyar falu s általa a szlovenszkói magyarság boldogabb jövődjének csakis az a hivatott munkása, aki önfeláldozó kötelességtudással, határozott célkitűzéssel és minden akadályt legyőző akaraterővel kapcsolja be magát abba az áramkörbe, melynek célja: *a magyar élet.*